Универзитет у Београду
Филолошки факултет

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I. ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Орган који је именовао Комисију:

На основу члана 127 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и члана 128 Закона о Високом образовању, Наставно-научно веће је на седници одржаној 25. фебруара 2015. године донело одлуку којом смо изабрани у Комисију за одобрење теме за израду докторске дисертације коју је Дарја Војводић пријавила под насловом *Категорија простора у фразеолошким изразима руског и српског језика*.

2. Састав Комисије:

Др Предраг Пипер, редовни професор за научну област Русистика (Руски језик); година избора у звање редовног професора: 7. 12. 1991; запослен на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Др Ксенија Кончаревић, редовни професор за научну област савремени руски језик; датум избора у звање: 8. априла 2008. године; научна област: Руски језик; предмет Руски језик, запослена на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Др Биљана Марић, доцент за научну област Руски језик, предмет Руски језик; датум избора у звање доцента: 1 новембра 2011; запослена на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

II. БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Дарја Војводић је рођена 7. марта 1986. год. у Задру. Основну школу „Петар Петровић Његош“ (2000) и гимназију „Жарко Зрењанин“ (2004) у Врбасу завршила са одличним успехом (диплома „Вук Караџић“).

Шк. год. 2004/05. уписала студије руског језика и књижевности на Одсеку за славистику Филозофског факултета у Новом Саду и завршила 4. јуна 2010. год. са просечном оценом 9,56 и средњом оценом на дипломском испиту 10 (Руски језик 10, Руска књижевност 10).

2005. год. добила је стипендију владе Републике Пољске за једномесечни студијски боравак у Пољској на Универзитету „Марија Кири-Склодовска“ у Лублину.

Шк. 2010/2011. год. уписала је докторске академске студије (ДАС) на Филолошком факултету у Београду, где је положила све испите и одбранила све студијске истраживачке радове предвиђене студијским програмом, чиме је стекла

120 ЕСПБ (предуслов за пријаву теме докторске дисертације). Тренутно је студент пете године докторских студија на Филолошком факултету у Београду.

Шк. 2010/2011. год. заснована је радни однос у звању лектора на Одсеку за славистику Филозофског факултета у Новом Саду, где је на основним (додипломским) студијама ангажована у извођењу наставе (вежби) из ширег круга предмета у области лингвистичке русистике: (1) *Лексичке вежбе са анализом текста 1* (1. год., I сем.; група: А/Б); (2) *Лексичке вежбе са анализом текста 2* (1. год., II сем.; група: А/Б); (3) *Синтакса руског језика – основни курс* (3. год., V сем.) [предметни наставник: проф. др Дојчил Војводић]; (4) *Комуникативна синтакса руског језика* (3. год., VI сем.) [предметни наставник: проф. др Дојчил Војводић]; (5) *Теоријска граматика 1* (4. год., VII сем.) [предметни наставник: проф. др Душанка Мирић]; (6) *Теоријска граматика 2* (4. год., VIII сем.) [предметни наставник: проф. др Душанка Мирић]; (7) *Историја руског језика 1* (*Фонетски систем*) (4. год., VII сем.) [предметни наставник: проф. др Марија Стефановић]; (8) *Историја руског језика 2* (*Морфологија*) (4. год., VIII сем.) [предметни наставник: проф. др Марија Стефановић].

Основна област њеног интересовања је Русистика (пре свега, лингвистичка русистика), у оквиру које се као ужа оријентација могу издвојити: граматика (морфосинтакса) савременог руског језика, лексикологија и фразеологија (паремиолошка истраживања), функционална и контрастивна лингвистика (контрастивно проучавање руског и српског језика) те прагматика (лингвокултурологија, етикеција). Шира филолошка интересовања су делом усмерена и на друге области, пре свега на историјску граматику руског језика, упоредну граматику словенских језика, превођење и народну културу и митологију Словена. Наведене области налазе једним делом одраз у научним и стручним радовима публикованим у угледним домаћим и међународним часописима и зборницима у Србији, Русији, Пољској и Бугарској.

III. БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

СЕЛЕКТИВНА БИБЛИОГРАФИЈА
(у библиографију нису укључени преводи)

1. О восстановлении лингвокультурной идентификации в русском языке // *Актуальные проблемы русского языка и культуры речи :* (*Тезисы докладов и сообщений*) / III Всероссийская школа-семинар (Иваново, 20–21 октября 2004 г.). – Иваново: Ивановский государственный химико-технологический университет, 2004. – С. 38–41. [= у коауторству са др Д. Војводићем] [ISBN 5-9616-0046-7]; [ББК 81.411.2-7]
2. Об инфинитивных конструкциях с неполнозначными глаголами и их аналогами в русском и других славянских языках // *Русская словесность в контексте современных интеграционных процессов* / Материалы Международной научной конференции (Волгоград, ВолГУ, 24–27 апреля 2005 г.) / Ред. О. В. Иншаков и др. – Волгоград: Изд-во ВолГУ, 2005. – С. 133–138. [= у коауторству са др Д. Војводићем и мр М. Радовановић (Крстић)] [ISBN 5-9669-0022-1]; [ББК 81.411.2я431; Р88]
3. О количественных отношениях в русских и сербских пословицах в сопоставительном аспекте // *Русская словесность в контексте современных интеграционных процессов* / Материалы Второй Международной научной конференции (Волгоград, ВолГУ, 24–

26 апреля 2007 г.): в 2 тт. Т.1 / Ред. О. В. Иншаков и др. – Волгоград: Изд-во ВолГУ, 2007. – С. 186–191. [ISBN 978-5-9669-0306-0]; [ББК 81.411.2я431; Р89]

4. Русская и сербская языковые картины мира через призму количественных отношений в паремиях // *Коммуникативное поведение.* – Вып 28: *Коммуникативное поведение славянских народов* (*русские, украинцы, белорусы, поляки, сербы*) / Redakcja naukowa: Ludmila Szypielewicz, Iosif Sternin. – Warszawa: Instytut Rusycystyki Uniwersytetu Warszawskiego, 2007. – S. 167–184. [ISBN 978-83-921254-8-8]
5. „Боље да пропадне село него у селу обичај“ (нека запажања о етнокултурном и духовном насљеђу потомака „Пилипенде“ и „Кљаке“) // *Српска теологија данас,* књ. 1: Зборник радова првог годишњег симпосиона (Београд, Православни богословски факултет, 29–30. маја 2009) / Ур. Богољуб Шијаковић. – Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ, 2010. – С. 474–492. *Резюме* [= у коауторству са др Д. Војводићем]. [ISSN 2217–2491] [УДК 271.2]; [COBISS.SR-ID 175549196]
6. К вопросу о метафорическом использовании фразеологизмов с глаголами движения в русском и сербском языках (Предварительный анализ) // *Арнаудов сборник,* том 6 / Сборник осъществен по научен проект „Изследоване на личността, творчеството и идеите на Михаил Арнаудов“ / Отг. ред. Руси Русев. – Русе [България]: Лени-Ан, 2010. – С. 470–478. [ISBN 978-954-8190-76-3]
7. Митолошки противници митском јунаку у српским и руским епским народним песмама (контрастивни лингвокултуролошки приступ) // *Домети и перспективе развоја славистике* / Зборник теза (Интеркатедарска конференција посвећена 50-годишњици Катедре за руски језик и књижевност, Нови Сад, 17. септембар 2011) / Ур. Душанка Мирић. – Нови Сад: Филозофски факултет, 2011. – С. 20–21. [ISBN 978–86–6065–078–0] [УДК: 811.16 (048.3); 821.16 (048.3)]; [COBISS.SR-ID: 265925127]
8. Межкафедральная конференция „Достижения и перспективы развития славистики“, посвященная 50-летию кафедры русского языка и литературы философского факультета в Нови-Саде, Нови-Сад, 17 сентября 2011 г. // *Русский язык как инославянский.* – Вып. III: *Современное изучение русского языка и русской культуры в инославянском окружении.* – Белград: Славистическое общество Сербии, 2011 [= 2012]. – С. 299–301. [Хроника] [ISSN 1821–3146] [УДК 811.161.1]; [COBISS.SR-ID 170866700]
9. Женски митолошки противници митском јунаку у српским и руским народним епским песмама // *Славистика,* књ. XVI (2012). – С. 283–292. *Резюме*. [ISSN 1450–5061] [УДК 811.16+821.16]; [COBISS.SR-ID 130380039]
10. Ж. С. Головко. Современное языковое строительство в Восточной Славии (вторая половина XX – начало XXI веков). Харьков: Факт, 2010, 176 с. // *Јужнословенски филолог,* књ. LXVIII (2012). – С. 221–227. [Приказ] [ISSN 0350–185x] [УДК 808]; [COBISS.SR-ID 615183]
11. Международный юбилейный сборник научных трудов Волгоградского государственного университета [*Славянские языки: единицы, категории, ценностные константы*: сб. науч. тр. / Отв. ред. и авт. предисл. Н. А. Тупикова. – Волгоград: Изд-во ВолГУ, 2010. – 534 с.] // *Зборник Матице српске за славистику*, књ. 84 (2013). – С. 242–247. [Приказ] [= у коауторству са Л. М. Савином]. [ISSN 0352-5007] [UDK 821.16+811.16(05)]; [COBISS.SR-ID 4152578]
12. Императив у српским и руским фразеологизмима // *Славистика,* књ. XVII (2013). – С. 74–82. *Резюме*. [ISSN 1450–5061] [УДК 811.16+821.16]; [COBISS.SR-ID 130380039]
13. Отражение славянской оппозиции **krivъ –*pravъ* в русском и сербском языках // *Славянские диалоги: международный тематический сборник статей аспирантов, магистрантов и студентов* / Отв. ред. А. Ю. Маслова. – Саранск: Изд-во Мордов.

ун-та, 2014. – [у штампи] [ISBN 978-5-7103-30 39-5] [УДК 82-83(=811.16)(082)] [ББК Ш 14l]

14. Опозиције *прав – крив* и *десно – лево* као корелати просторно-непросторних односа у светлу словенске народне културе // *Славистика,* књ. XIX (2015). *Резюме*. – [предато у штампу] [ISSN 1450–5061] [УДК 811.16+821.16]; [COBISS.SR-ID 130380039]

IV. ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

На основу увида у биографију и библиографију кандидата, Комисија је закључила да Дарја Војводић испуњава услове за израду докторске дисертације.

V. ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложен др Предраг Пипер, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, Катедра за славистику.

Библиографија ментора са најмање пет јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

ПИПЕР, Предраг. *Заменички прилози у српскохрватском, руском и пољском језику* (*семантичка студија*). – Београд: Институт за српскохрватски језик (= Библиотека Јужнословенског филолога, нова серија, књ. 8.), 1988. – 189 стр.

PIPER, Predrag. *Jezik i prostor*. – Zemun : Biblioteka XX vek ; Beograd: Čigoja štampa , 1997. – 220 str. – (Biblioteka XX vek ; 91)

ПИПЕР, Предраг. Семантичке категорије у простој реченици: синтаксичка семантика. *Синтакса савременога српског језика: проста реченица* / П. Пипер, И. Антонић, В. Ружић, С. Танасић, Љ. Поповић, Б. Тошовић; у ред. М. Ивић. – Београд: Институт за српски језик САНУ : Београдска књига – Нови Сад : Матица српска, 2005: 575–982.

ПИПЕР, Предраг. Српски језик. *Јужнословенски језици: граматичке структуре и функције* / В. Малџијева, З. Тополињска, М. Ћукановић, П. Пипер; у ред. П. Пипера. – Београд: Београдска књига, 2009: 379–536.

ПИПЕР, Предраг, *Граматика руског језика у поређењу са српском*. – 2. изд. - Београд: Завет, 2010.

ПИПЕР, Предраг. *Лингвистичка русистика: студије и чланци.* – Београд: Филолошки факултет, 2012. – 588 стр.

ПИПЕР, Предраг, Клајн, Иван. *Нормативна граматика српског језика.* – Нови Сад: Матица српска, 2013. - 582 стр.

ПИПЕР, Предраг. *Лингвистичка славистика: студије и чланци.* – Београд: Славистичко друштво Србије, 2014. – 472 стр.

***

ПИПЕР, Предраг. Обележавање просторних односа предлошко-падежним конструкцијама у савременом руском и савременом српскохрватском књижевном језику. *Прилози проучавању језика* књ. 13/14 (1977–1978): 1–51.

ПИПЕР,Предраг. Заменички прилози са значењем места и правца у руском, пољском и српскохрватском језику. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* књ XXI/1 (1978): 63–82.

ПИПЕР, Предраг. Локалистская теория падежей и функциональная грамматика русского языка как иностраннного. *Русский язык за рубежом* № 6 (1986): 79–83.

ПИПЕР, Предраг. Прилозите со пространствено значење во македонскиот јазик. *Литературен збор* кн. 30/2 (1986): 3–13.

PIPER, Predrag. Language in space and space in Language // *Yugoslav General Linguistics* / selected, edited, and introduced by Milorad Radovanović. – Amsterdam : John Benjamins, 1988. – Str. 241–263.

ПИПЕР, Предраг. О граматичком значењу. *Живи језици* vol. XXX/1–4 (1988): 10–16.

ПИПЕР, Предраг. Граматичке категорије и говорна ситуација у српскохрватском и другим словенским језицима. *Књижевност и језик* књ. XXXVII/1 (1990): 20–31.

ПИПЕР, Предраг. О поређењу граматичких структура руског и српскохрватског језика на функционалној основи. *Зборник Матице српске за славистику* књ. 41 (1991): 51–67.

ПИПЕР, Предраг. Категориальная ситуация временной локализации и семантика темпоральных прилагательных в русском и сербском языках. *Зборник Матице српске за славистику* књ. 43 (1993): 97–103.

ПИПЕР, Предраг. О српским и руским политичким метафорама просторних односа. *Славистика* књ. I (1997): 21–30.

ПИПЕР, Предраг. О полицентричности семантичких категорија. *Јужнословенски филолог* књ. LVI/3–4 (2000): 829–840.

ПИПЕР, Предраг. В трехмерном пространстве языкознания: (и за его пределами). *Язык и культура: факты и ценности* [К 70-летию акад. Ю. С. Степанова] / Отв. ред. Е. С. Кубрякова, Т. Е. Янко. – Москва: Языки славянской культуры (= Studia philologica), 2001: 120–128.

ПИПЕР, Предраг. Общая характеристика сопоставительных исследований русского и сербского языков. *Проекты по сопоставительному изучениу русского и других языков:* (*Доклады*) / Ред. Б. Станкович [=VI Международный симпозиум МАПРЯЛ, Белград, 1–4 июня 2004 г.], Београд: Славистичко друштво Србије : Филолошки факултет, 2004: 244–249.

ПИПЕР, Предраг. *О когнитивнолингвистичким и сродно усмереним проучавањима српског језика*. – Когнитивнолингвистичка проучавања српског језика, уредник Предраг Пипер. – Београд: САНУ, с. 9-46, 2006.

ПИПЕР, Предраг. Граматика границе. *Јужнословенски филолог* [у част акад. Милке Ивић] књ. LXIV (2008): 307–322.

ПИПЕР, Предраг. О реченицама са спацијалном клаузом у српском језику. *Јужнословенски филолог* [посвећен акад. Ирени Грицкат] књ. LXVI (2010): 387–406.

ПИПЕР, Предраг. О конфронтативним проучавањима руског и српског језика / Предраг Пипер. – Резюме. // Контрастивна проучавања српског језика : правци и резултати / уредници Иван Клајн, Предраг Пипер. Београд : Српска академија наука и уметности, 2010. Стр. 241–261. (Српски језик у поређењу са другим језицима / САНУ, Одељење језика и књижевности ; књ. 1)

Комисија сматра да проф. др Предраг Пипер испуњава услове за ментора предложене докторске дисертације.

VI. ОЦЕНА О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

1. Оцена формулације наслова тезе:

Комисија закључује да је предложени наслов тезе: *КАТЕГОРИЈА ПРОСТОРА У ФРАЗЕОЛОШКИМ ИЗРАЗИМА РУСКОГ И СРПСКОГ ЈЕЗИКА* примерен предмету и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. Оцена предмета истраживања:

Докторска дисертација *Категорија простора у фразеолошким изразима руског и српског језика* имала би, пре свега, предмет који је научно релевантан, јер је простор једна од најразвијенијих семантичких категорија у свим природним језицима. Поред тога, прочучавања просторних израза све више добијају на интензитету и значају, нарочито у савременој лингвистичкој славистици. У дисертацији би средства изражавања просторних значења била анализирана на примерима руских и српских фразеологизама, који, као непромењиве језичке јединице, одражавају човеково схватање света, његове вредности, идеале, осветљавају људску природу, а самим тим и разне аспекте језика, културе и уопште људске делатности.

Друго, тако замишљена дисертација могла би резултирати новим и исцрпним научним увидима, јер до фразеологизми места и правца у руском и српском језику до сада нису били предмет истраживања.

Најзад, тема дисертације коју Дарја Војводић предлаже одликује се и теоријском актуелношћу приступа предмету, јер би истраживање било засновано на принципима савремене семантичке теорије и когнитивне лингвистике.

Комисија стога закључује да тема *Категорија простора у фразеолошким изразима руског и српског језика,* коју предлаже Дарја Војводић, има предмет који заслужује да буде монографски обрађен у докторској дисертацији.

3. Библиографија прелиминарних истраживања:

Дарја Војводић је приложила селективну библиографију истраживања о теми коју предлаже за докторску дисертацију. То су радови из области (посредно или непосредно везаних за тему дисертације) опште лингвистике, семантике, теорије семантичких локализација, функционално-семантичких истраживања, синтаксе, когнитивне лингвистике, лингвокултурологије, лексикологије, фразеологије и контрастивних проучавања):

1. АНТОНИЋ, Ивана. Синтакса и семантика падежа. *Синтакса савременога српског језика: проста реченица* / П. Пипер, И. Антонић, В. Ружић, С. Танасић, Љ. Поповић, Б. Тошовић; у ред. М. Ивић. – Београд: Институт за српски језик САНУ : Београдска књига – Нови Сад : Матица српска, 2005: 119–300.
2. АПРЕСЯН, Ю. Д.. *Идеи и методы современной структурной лингвистики* (*краткий очерк*). – Москва: Просвещение, 1966. – 305 с.
3. АПРЕСЯН, Ю. Д. *Избранные труды*, т. I: *Лексическая семантика* (*синонимические средства языка*). – 2-е изд., испр. и доп. – Москва: Школа «Языки русской культуры»; Издательская фирма «Восточная литература» РАН, 1995. – VIII с., 472 с.
4. АПРЕСЯН, Ю. Д. *Избранные труды*, том II: *Интегральное описание языка и системная лексикография*. – Москва: Школа „Языки русской культуры“, 1995. – 767 с.
5. АПРЕСЯН, Ю. Д. Значение и употребление. *Вопросы языкознания* №4 (2001): 3–22.
6. АРСЕНИЈЕВИЋ, Нада. *Падежи правог објекта у стандардном српском језику*. – Нови Сад: Филозофски факултет, 2012. – 175 с.
7. АРУТЮНОВА, Н. Д. *Предложение и его смысл: логико-семантические проблемы*. – Москва: Наука, 1976. – 384 с.
8. АРУТЮНОВА, Н. Д. и И. Б. Левонтина (отв. ред.). *Логический анализ языка. Языки пространств.* – Москва: Языки русской культуры, 2000. – 448 с.

9. АРУТЮНОВА, Н. Д. (отв. ред.). *Логический анализ языка. Семантика начала и конца*. – Москва: Индрик, 2002. – 648 с.
10. АХУНДОВ, М. Д. *Концепции пространства и времени: истоки, эволюция, перспективы*. – Москва: Наука, 1982. – 223 с.
11. АХУНДОВ, М. Д. *Пространство и время в физическом познании*. – Москва: Мысль, 1982. – 253 с.
12. Бахтин М. М. Формы времени и хронотопа в романе: Очерки по исторической поэтике. М. М. Бахтин. *Вопросы литературы и эстетики.* – Москва: Худож. лит., 1975: 234–407.
13. БОНДАРКО, А. В. *Функциональная грамматика*. – Ленинград: Наука, 1984. – 136 с.
14. БОНДАРКО, А. В. О грамматике функционально-семантических полей. *Известия АН СССР: Серия литературы и языка* т. 43, № 6 (1984): 492–503.
15. БОНДАРКО, А. В. (отв. ред.). *Теория функциональной грамматики: Введение. Аспектуальность. Временная локализованность. Таксис*. – Ленинград: Наука, 1987. – 348 с.
16. БОНДАРКО, А. В. (отв. ред.). *Теория функциональной грамматики: Локативность. Бытийность. Посессивность. Обусловленность*. – Санкт-Петербург: Наука, 1996. – 232 с.
17. БОНДАРКО, А. В. и С. А. Шубик (отв. ред.). *Проблемы функциональной грамматики: Полевые структуры.* – Санкт-Петербург: Наука, 2005. – 478 с.
18. БУЛЫГИНА, Т. В. и Д. А. Шмелев. *Языковая концептуализация мира* (*на материале русской грамматики*). – Москва: Школа «Языки русской культуры», 1997. – 576 с.
19. ВАСИЛЬЕВ, Л. М. Теория семантических полей. *Вопросы языкознания* №5 (1971): 105–113.
20. ВАСИЛЬЕВ, Л. М. *Современная лингвистическая семантика: Учебное пособие для вузов*. – Москва: Высшая школа, 1990. – 176 с.
21. ВЕЖБИЦКАЯ, Анна. *Язык. Культура. Познание*. – Пер. с англ. / Отв. ред. М. А. Кронгауз, вступ. ст. Е. В. Падучевой. – Москва: Русские словари, 1996. – 412 с.
22. ВОЙВОДИЧ, Дарья Д. К вопросу о метафорическом использовании фразеологизмов с глаголами движения в русском и сербском языках (Предварительный анализ). *Арнаудов сборник,* том 6 / Сборник осъществен по научен проект „Изследоване на личността, творчеството и идеите на Михаил Арнаудов“/ Отг. ред. Руси Русев. – Русе [България]: Лени-Ан, 2010: 470–478.
23. ВОЈВОДИЋ, Дојчил. О неким аспектима савремених функционално-семантичких истраживања у лингвистичкој русистици и славистици. *Славистика* књ. IV (2000): 167–182.
24. ВОЛЬФ, Е. М. *Функциональная семантика оценки*. – Изд. 2-е, доп. – Москва: Едиториал УРСС, 2002. – 280 с. (= Лингвистическое наследие XX века.)
25. ВСЕВОЛОДОВА, М. В. *Теория функционально-коммуникативного синтаксиса: Фрагмент прикладной* (*педагогической*) *модели языка. Учебник.* – Москва: Изд-во МГУ, 2000. – 503 с.
26. ВСЕВОЛОДОВА, М. В. и Е. Ю. Владимирский. *Способы выражения пространственных отношений в современном русском языке*. – 2-е доп. изд. – Москва: Изд-во ЛКИ, 2008. – 280 с.
27. ГАК, В. Г. Десемантизаця языкового знака в аналитических структурах синтаксиса. *Аналитические конструкции в языках различных типов.* Сб. статей / Отв. ред. В. М. Жирмунский, О. П. Суник. – Москва: Наука, 1965: 129–142.
28. ГАК, В. Г. *Языковые преобразования*. – Москва: Школа «Языки русской культуры», 1998. – 768 с.

29. ГОРТАН-ПРЕМК, Даринка. *Акузативне синтагме без предлога у српскохрватском језику*. – Београд: Институт за српскохрватски језик. (= Библиотека Јужнословенског филолога, нова серија, књ. 2), 1971. – 180 с.
30. ГРИГОРЬЕВА, Т. В. Метафорическая оппозиция *верх – низ* как способ языковой интерпретации действительности. *Вестник Волгоградского гос. ун-та. Сер. 2: Языкознание* № 2 (21) (2014): 33–38.
31. ГРКОВИЋ-МЕЈЏОР, Јасмина. Из језичке баштине Словена: „прав“ и „крив“ као појмовне метафоре. *Анали огранка САНУ у Новом Саду* бр. 1 [за 2004–2005] (2006): 72–81.
32. ГРКОВИЋ-МЕЈЏОР, Јасмина. ‘Прав’ и ‘крив’ као когнитивни примитиви. J. Грковић-Мејџор. *Историјска лингвистика : когнитивно-типолошке студије.* – Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића (= Библиотека Theoria), 2013: 246–266.
33. ГУНАЕВ, З. С. О выражении пространственных отношений в некоторых дагестанских языках. *Вопросы языкознания* № 6 (1977): 126–130.
34. ДОРОФЕЕВА, Т. М. *Синтаксическая сочетаемость русского глагола.* – Москва: Русский язык, 1986. – 112 с.
35. ДРАГИЋЕВИЋ, Рајна. *Лексикологија српског језика.* – Београд: Завод за уџбенике, 2007.– 366 с. (2. изд., 2010)
36. ЖИРМУНСКИЙ, В. М. Об аналитических конструкциях. *Аналитические конструкции в языках различных типов.* Сб. статей / Отв. ред. В. М. Жирмунский, О. П. Суник. – Москва: Наука, 1965: 5–57.
37. ИБРАГИМОВА, В. Л. *Семантика глаголов пространственной локализации в современном русском языке*. – Уфа: Изд-во Башкирск. ун-та, 1992. – 172 с.
38. ИВАНОВ, Вяч. В. и В. Н. Топоров. *Славянские языковые моделирующие системы*. – Москва: Наука, 1965. – 251 с.
39. ИВАНОВ, Вяч. В. и В. Н. Топоров. *Исследования в области славянских древностей*. – Москва: Наука, 1974. – 342 с.
40. ИВИЋ, Милка. *Значења српскохрватског инструментала и њихов развој* (*Синтаксичко-семантичка студија*). – Београд: Научна књига (= Посебна издања Српске академије наука, књ. CCXXVII), 1954. – 298 с.
41. ИВИЋ, Милка. Систем предлошких конструкција у српскохрватском језику. *Јужнословенски филолог* књ. XXII/1–4 (1957–1958): 141–166.
42. ИВИЋ, Милка. О појавама синтаксичке обавезности. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду* књ. VI (1961): 180–190.
43. ИГНАТЕНКО, О. П. *Средства вторичной номинации пространственного положения объекта (на материале глаголов и глагольных фразеологизмов современного русского языка)* / Автореф. дис. на соиск. уч. ст. канд. филол. наук. – Волгоград: Волгоград. гос. пед. ун-т, 2004. – 16 с.
44. КЕРКЕЗ, Драгана. Место перифрастичне предикатске конструкције у систему предиката. *Славистика* књ. I (1997): 56–62.
45. КЛОБУКОВ, Е. В. К вопросу о границах парадигмы русского слова. *Вопросы русского языкознания,* вып. 2 / Под. ред. К. В. Горшковой. – Москва: Изд-во МГУ, 1979: 65–77.
46. КОБОЗЕВА, И. М. *Лингвистическая семантика: Учебное пособие*. – Москва: Эдиториал УРСС, 2000. – 352 с.
47. КОНДРАТЬЕВА, О. Н. *Вертикальная ось ‘верх–низ’ в характеристике концептов внутреннего мира человека* (*на материале русских летописей*) / Текст приведён в web(html)-форму в рамках проекта «Русскій языкъ» (2003) (URL: http://teneta.rinet.ru/rus/ke/kondrateva.htm).

48. КОНЧАРЕВИЋ, Ксенија. О граматици функционално-језичких поља. *Живи језици*, XXXII/1–4 (1990): 19–31.
49. КОСЬКИНА, Е. В. *Внутренний человек в русской языковой картине мира: Образно-ассоциативный и прагмастилистический потенциал семантических категорий «пространство», «субъект», «объект», «инструмент»* / Дис. на соиск. уч. ст. канд. филол. наук. – Омск: Омский гос. ун-т, 2004. – 202 с.
50. КРОНГАУЗ, М. А. *Семантика*: *Учебник для студ. лингв, фак. высш. учеб. заведений*. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва: Издательский центр «Академия», 2005. – 352 с.
51. КУБРЯКОВА, Е. С. К вопросу о пространственном моделировании лингвистических систем. *Вопросы языкознания* № 2 (1967): 98–108.
52. КУБРЯКОВА, Е. С. Язык пространства и пространство языка (к постановке проблемы). *Известия РАН: Серия литературы и языка* т. 56, № 3 (1997): 22–31.
53. ЛИТАВРИН, Г. Г. и Вяч. Вс. Иванов. *Развитие этнического самосознания славянских народов в эпоху зрелого феодализма*. – Москва: Наука, 1989. – 352 с.
54. МАРОЈЕВИЋ, Радмило. Конфронтативна (контрастивна) лингвистика и теорија превођења као научне дисциплине. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* књ. XXX/2 (1987): 27–32.
55. МАСЛОВА, В. А. *Введение в когнитивную лингвистику : учеб. пособие*. – 4-е изд. – Москва: Флинта : Наука, 2008. – 296 с.
56. МАТИЈАШЕВИЋ, Јелка. О природи префикса код глагола кретања у руском и српском језику. *Научни састанак слависта у Вукове дане* књ. 14/2 (1985): 139–146.
57. МАТИЈАШЕВИЋ, Јелка. Из проблематике лексичко-семантичке спојивости у руском и српском језику (на примеру речи субјективне оцене). *Славистика* књ. VI (2002): 30–38.
58. МЕНОВЩИКОВ, Г. А. Выражение категории пространства и времени в эскимосско-алеутских языках. *Вопросы языкознания* № 2 (1986), 117–127.
59. МИЛИНКОВИЋ, Љубо. *Датив у савременом руском и српскохрватском језику :* (*конфронтативна анализа*). – Београд: Научна књига, 1988. – 228 с .
60. МИРИЋ, Душанка. О могућним даљим правцима примјене руско-српске контрастивне анализе. *Славистика* књ. IV (2000): 161–166.
61. МОКИЕНКО, В. М. *Загадки русской фразеологии*. – 2-е изд., перераб. – Санкт-Петербург: «Авалон»; «Азбука-классика», 2005. – 256 с.
62. МОКИЕНКО, В. М. *Образы русской речи: историко-этимологические очерки фразеологии*. – 3-е изд. – Москва: Флинта; Наука, 2009. – 464 с.
63. МОСТЕПАНЕНКО, А. М. *Пространство и время в макро-, мега- и микромире.* – Москва: Политиздат, 1974. – 240 с.
64. МОСТЕПАНЕНКО, А. М. и М. В Мостепаненко. *Четырехмерность пространства и времени*. – Москва: Книжный дом «ЛИБРОКОМ“ [= Серия: Физико-математическое наследие: физика (философия физики)], 2010. – 192 с..
65. МРШЕВИЋ-РАДОВИЋ, Драгана. *Фразеолошке глаголско-именичке синтагме у савременом српскохрватском језику*. – Београд: Филолошки факултет, 1987. – 163 с.
66. МЯКШЕВА, О. В. *Пространственная семантика: реализация языковых ресурсов в разных сферах и средах общения* / Автореф. дис. на соиск. уч. ст. докт. филол. наук. – Саратов: Саратовский гос. ун-т им. Н. Г. Чернышевского, 2008. – 50 с.
67. НИКОЛОВА, А. *Функциональная грамматика: Выражение пространственных отношений в русском языке* (*на фоне болгарского*). – Шумен: Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“, 1997. – 163 с.
68. НОВИКОВ, Л. А. *Семантика русского языка*. – Москва: Высшая школа, 1982. – 272 с.
69. *Новое в зарубежной лингвистике.* – Вып. XXV: *Контрастивная лингвистика* / Общ. ред. и вступ. ст. В. Г. Гака. – Москва: Прогресс, 1989. – 440 с.

70. ПАВЛОВИЋ, Слободан. Просторни прилози у старосрпским повељама и писмима. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* књ. XLVII/1–2 (2004): 215–231.
71. ПАВЛОВИЋ, Слободан. „Генитивизација“ спацијалности у старосрпском језику. *Научни састанак слависта у Вукове дане* књ. 37/1 (2008): 211–219.
72. ПАВЛОВИЋ, Слободан. Просторне метафоре у старосрпском временском падежном систему. *Зборник Матице српске за славистику* књ. 74 (2008): 131–146.
73. ПАВЛОВИЋ, Слободан. Реконцептуализација словенске просторне падежне парадигме. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LIV/1 (2011): 45–62.
74. ПАВЛОВИЋ, Слободан. Простор и просторне метафоре у старосрпској падежној синтакси. *Славянская историко-культурная и языковая ситуация* : колл. монография / Отв. ред. С. А. Алексанова, Т. В. Шмелева. – Славянск-на-Кубани: Издательский центр филиала ФГБОУ ВПО «КубГУ» в г. Славянске-на-Кубани, 2012: 174–186.
75. ПАДУЧЕВА, Е. В. *Семантические исследования* (*Семантика времени и вида в русском языке; Семантика нарратива*). – Москва: Школа «Языки русской культуры», 1996. – 464 с.
76. ПАДУЧЕВА, Е. В. *Динамические модели в семантике лексики*. – Москва: Языки славянской культуры (=Studia philologica), 2004. – 609 с.
77. ПИПЕР, Предраг. Обележавање просторних односа предлошко-падежним конструкцијама у савременом руском и савременом српскохрватском књижевном језику. *Прилози проучавању језика* књ. 13/14 (1977–1978): 1–51.
78. ПИПЕР, Предраг. Заменички прилози са значењем места и правца у руском, пољском и српскохрватском језику. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* књ XXI/1 (1978): 63–82.
79. ПИПЕР, Предраг. О семантичком систему заменица у српскохрватском језику (у поређењу са руским). *Зборник Матице српске за славистику*, књ. 33 (1987): 79–103.
80. ПИПЕР, Предраг. Локалистская теория падежей и функциональная грамматика русского языка как иностраннного. *Русский язык за рубежом* № 6 (1986): 79–83.
81. ПИПЕР, Предраг. Прилозите со пространствено значење во македонскиот јазик. *Литературен збор* кн. 30/2 (1986): 3–13.
82. ПИПЕР, Предраг. *Заменички прилози у српскохрватском, руском и пољском језику* (*семантичка студија*). – Београд: Институт за српскохрватски језик (= Библиотека Јужнословенског филолога, нова серија, књ. 8.), 1988. – 189 с.
83. ПИПЕР, Предраг. О граматичком значењу. *Живи језици* vol. XXX/1–4 (1988): 10–16.
84. ПИПЕР, Предраг. Граматичке категорије и говорна ситуација у српскохрватском и другим словенским језицима. *Књижевност и језик* књ. XXXVII/1 (1990): 20–31.
85. ПИПЕР, Предраг. О поређењу граматичких структура руског и српскохрватског језика на функционалној основи. *Зборник Матице српске за славистику* књ. 41 (1991): 51–67.
86. ПИПЕР, Предраг. Категориальная ситуация временной локализации и семантика темпоральных прилагательных в русском и сербском языках. *Зборник Матице српске за славистику* књ. 43 (1993): 97–103.
87. ПИПЕР, Предраг. О српским и руским политичким метафорама просторних односа. *Славистика* књ. I (1997): 21–30.
88. ПИПЕР, Предраг. *Оглед српске морфосинтаксе* (*у поређењу са македонском*). – Сеул: Ханкук универзитет за стране студије, 1997. – 103 с.
89. ПИПЕР, Предраг. О полицентричности семантичких категорија. *Јужнословенски филолог* књ. LVI/3–4 (2000): 829–840.
90. ПИПЕР, Предраг. В трехмерном пространстве языкознания: (и за его пределами). *Язык и культура: факты и ценности* [К 70-летию акад. Ю. С. Степанова] / Отв. ред.

Е. С. Кубрякова, Т. Е. Янко. – Москва: Языки славянской культуры (= Studia philologica), 2001: 120–128.

91. ПИПЕР, Предраг. *Српски између великих и малих језика*. – Београд: Београдска књига, 2003. – 296 с. (2., доп. изд, 2004, 320 с.; 3., доп. изд, 2010, 386 с.).
92. ПИПЕР, Предраг. Общая характеристика сопоставительных исследований русского и сербского языков. *Проекты по сопоставительному изучению русского и других языков:* (*Доклады*) / Ред. Б. Станкович [=VI Международный симпозиум МАПРЯЛ, Белград, 1–4 июня 2004 г.], Београд: Славистичко друштво Србије : Филолошки факултет, 2004: 244–249.
93. ПИПЕР, Предраг. Семантичке категорије у простој реченици: синтаксичка семантика. *Синтакса савременога српског језика: проста реченица* / П. Пипер, И. Антонић, В. Ружић, С. Танасић, Љ. Поповић, Б. Тошовић; у ред. М. Ивић. – Београд: Институт за српски језик САНУ : Београдска књига – Нови Сад : Матица српска, 2005: 575–982.
94. ПИПЕР, Предраг. Граматика границе. *Јужнословенски филолог* [у част акад. Милке Ивић] књ. LXIV (2008): 307–322.
95. ПИПЕР, Предраг. Српски језик. *Јужнословенски језици: граматичке структуре и функције* / В. Малџијева, З. Тополињска, М. Ђукановић, П. Пипер; у ред. П. Пипера. – Београд: Београдска књига, 2009: 379–536.
96. ПИПЕР, Предраг. О реченицама са спацијалном клаузом у српском језику. *Јужнословенски филолог* [посвећен акад. Ирени Грицкат] књ. LXVI (2010): 387–406.
97. ПИПЕР, Предраг. Антропоцентризам, језички. *Српска енциклопедија*, т. 1, књ. 1 (А-Беобанка) [ур. Чедомир Попов, Драган Станић]. – Нови Сад : Матица српска ; Београд : Српска академија наука и уметности : Завод за уџбенике, 2010: 269.
98. ПИПЕР, Предраг. *Лингвистичка русистика: студије и чланци.* – Београд: Филолошки факултет, 2012. – 588 с.
99. ПИПЕР, Предраг. *Лингвистичка славистика: студије и чланци.* – Београд: Славистичко друштво Србије, 2014. – 472 с.
100. ПОПОВА, З. Д. и И. А. Стернин. Моделирование лексико-семантической подсистемы языка. З. Д. Попова, И. А. Стернин. *Общее языкознание*. – Воронеж: ЦЧКИ, 2004: 117–131.
101. ПОТЕМКИН, В. К. и А. Л. Симанов. *Пространство в структуре мира.* – Новосибирск: Наука – Сибирское отделение, 1990. – 176 с.
102. РАДЕНКОВИЋ, Љубинко. *Симболика света у народној магији Јужних Словена*. – Ниш: Просвета, 1996. – 388 с.
103. РАСУЛИЋ, Катарина. *Тако близу, а тако далеко:* о метафоричкој концептуализацији заснованој на појмовима БЛИЗУ и ДАЛЕКО. *Когнитивнолингвистичка проучавања српског језика: зборник радова* / Ур. П. Пипер. – Београд: САНУ, 2006: 231–259.
104. РАХИЛИНА, Е. В. (отв. ред.). *Лингвистика конструкций*. – Москва: Издательский центр «Азбуковник», 2010. – 584 с.
105. РЕДИН, П. А. *Фразеологизмы с пространственным и временным значением в современном украинском языке* / Автореф. дис. на соиск. уч. ст. канд. филол. наук. – Харьков: Харьковский гос. ун-т им. А. М. Горького, 1989. – 24 с.
106. РЕЙХЕНБАХ, Г. *Философия пространства и времени*. – Пер. с англ. / Общ. ред. А. А. Логунова; Послесл. А. А. Логунова и И. А. Акчурина. – Москва: Прогресс, 1985. – 344 с.
107. РИСТИЋ, Стана и Милана Дугоњић. *Реч. Смисао. Сазнање* : (*студије из лексичке семантике*). – Београд: Филолошки факултет, 1999. – 276 с.
108. САБУРОВА, Н. А. Структура фразео-семантического поля пространства // *НДВШ: Филологические науки* № 2 (2002): 81–88.

109. САБУРОВА, Н. А. *Категория пространства в русской фразеологии* / Автореф. дис. на соиск. уч. ст. канд. филол. наук. – Москва: Гос. ин-т рус. яз. им. А. С. Пушкина, 2003. – 23 с.
110. САБУРОВА, Н. А. Пространство в русском языковом сознании: концептуализация пути (на материале фразеологизмов и метафор) // *Вестник МГУ. Сер. 19: Лингвистика и межкультурная коммуникация* № 2 (2005): 47–57.
111. САЗОНОВА, И. К. *Лексика и фразеология современного русского литературного языка*. – Москва: Издательство литературы на иностранных языках, 1963. – 135 с.
112. САМСОНОВА, М. В. *Глагольные фразеологические единицы со значением пространства в современном французском языке* / Автореф. на соиск. уч. ст. канд. наук. – Москва: Московский гос. лингвистический ун-т, 2004. – 23 с.
113. СЕРЕБРЕННИКОВ, Б. А. (отв. ред.). *Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира* / Сб. науч. ст. – Москва: Наука, 1988. – 213 с.
114. СМОЉСКА, Аделаида. Конкуренција и синонимија глагола кретања у српском и руском језику. *Научни састанак слависта у Вукове дане* књ. 29/1 (2000): 177–183.
115. СТЕВАНОВИЋ, Михаило. *Савремени српскохрватски језик* (*граматички системи и књижевнојезичка норма*), т. II: *Синтакса*. – 3. изд. – Београд: Научна књига, 1979. – 942 с.
116. СТЕПАНОВ, Ю. С. (ред.). *Семиотика* / Сост., вступ. ст. и общ. ред. Ю. С. Степанова. – Москва: «Радуга», 1983. – 637 с.
117. СТЕПАНОВ, Ю. С. *В трехмерном пространстве языка. Семиотические проблемы лингвистики, философии, искусства*. – Москва: Наука, 1985. – 335 с.
118. ТЕЛИЯ, В. Н. *Русская фразеология: Семантический, прагматический и лингвокультуролгический аспекты.* – Москва: Школа Языки русской культуры, 1996. – 288 с.
119. ТРАЗАНОВА, Н. Ю. Возможность применения к паремиологии понятия «код». *«Magister Dixit» – научно-педагогический журнал Восточной Сибири* № 3 (09) (сентябрь, 2011): [1–10] (http://md.islu.ru/sites/md.islu.ru/files/rar/statya_trazanovoy_natali.pdf).
120. ТЕРЗИЋ, Александар. *Синтагме са генитивом без предлога у синтаксичким варијантним редовима у руском језику*. – Београд: Филолошки факултет, 1995. – 282 с.
121. ТЕРЗИЋ, Богдан. Неке специфичности конфронтирања (контрастирања) словенских језика. Б. Терзић. *Руско-српске језичке паралеле*. – Београд: Славистичко друштво Србије (= Славистичка библиотека, књ. II), 1999: 15–21.
122. ТОЛСТАЯ, С. М. (отв. ред.). *Признаковое пространство культуры*. – Москва: Индрик, 2002. – 432 с.
123. ТОЛСТОЙ, Н. И. О природе связей бинарных противопоставлений типа „правый“ – „левый“, „мужской“ – „женский“. *Языки культуры и проблемы переводимости* / Отв. ред. Б. А. Успенский – Москва: Наука, 1987: 169–184.
124. ТОЛСТОЙ, Н. И. *Язык и народная культура. Очерки по славянской мифологии и этнолингвистике*. – Изд. 2-е, испр. – Москва: Индрик (= Традиционная духовная культура славян / Современные исследования.), 1995. – 512 с.
125. ТОПОРОВ, В. Н. *Локатив в славянских языках.* – Москва: Изд-во АН СССР, 1961. – 380 с.
126. ТОПОРОВ, В. Н. Пространство и текст. *Текст: семантика и структура* / Отв. ред. Т. В. Цивьян. – Москва: Наука, 1983: 227–285.
127. ТОШОВИЧ, Бранко. *Экспрессивный синтаксис глагола русского и сербского/хорватского языков.* – Москва: Языки славянской культуры (= Studia philologica), 2006. – 560 с.
128. ФОРМАНОВСКАЯ, Н. И. О коммуникативно-семантических группах и функционально-семантических полях. *Русский язык за рубежом* № 3 (1986): 71–77.

129. ЦЕЙТЛИН, Р. М. *Сравнительная лексикология славянских языков X/XI–XIV/XV вв.: проблемы и методы*. – Москва: Наука, 1996. – 232 с.
130. ЦИВЬЯН, Т. В. *Модель мира и ее лингвистические основы*. – 3-е. изд., испр. – Москва: КомКнига, 2006. – 280 с.
131. ШАМНЕ, Н. Л. *Сопоставительное освещение семантики немецких и русских глаголов движения в аспекте интерпретации категории пространства* / Автореф. на соиск. уч. ст. докт. филол. наук. – Казань: Б.и. [Место защиты: Каз. гос. ун-т], 2000. – 45 с.
132. ШАМНЕ, Н. Л. *Семантика немецких глаголов движения и их русские эквиваленты в лингвокультурологическом освещении*. – Волгоград: Изд-во Волгоградского гос. ун-та, 2000. – 392 с.
133. ШАМНЕ, Н. Л. Универсальные характеристики пространства и ядерные средства их репрезентации в языке. *Croatica et Slavica Iadertina* [Zadar] Vol. V/5 (2009): 265–279.
134. ШАМНЕ, Н. Л. и М. В. Макарова. Лингвокультурные характеристики языковых средств выражения субкатегорий *близость* / *дальность* в русском и немецком языках. *Вестник Волгоградского гос. ун-та. Сер. 2: Языкознание* № 1 (15) (2012): 114–119.
135. ШАМНЕ, Н. Л. и В. В. Янина. Метафорическое моделирование непространственных сфер в современном английском языке. *Вестник Волгоградского гос. ун-та. Сер. 2: Языкознание* № 2 (21) (2014): 39–45.
136. ШВЕДОВА, Н. Ю. (гл. ред.). *Русская грамматика*, т. II: *Синтаксис*. – Москва: Наука, 1980. – 712 с.
137. ШЕВО, Александар. Лексичка спојивост глагола кретања у руском језику у поређењу са српскохрватским. *Zbornik radova Instituta za strane jezike i književnosti*, serija C, sv. 8. – Novi Sad: ISKJ (1988): 107–168.
138. ШЕЛЯКИН, М. А. *Функциональная грамматика русского языка*. – Москва: Русский язык, 2001. – 288 с.
139. ШМЕЛЕВ, Д. А. *Русский язык и внеязыковая действительность*. – Москва: Языки славянской культуры (= Studia philologica), 2002. – 496 с.
140. ШРЕЙДЕР, Ю. А. (отв. ред.). *Семантика и категоризация* / Ин-т языкознания; П. М. Фрумкина, А. В. Михеев, А. Д. Мостовая, Н. А. Рюмина. – Москва: Наука, 1991. – 168 с.
141. ЩУР, Г. С. *Теории поля в лингвистике.* – Москва: Наука, 1974. – 255 с.
142. ЯКОВЛЕВА, Е. С. *Фрагменты русской языковой картины мира* (*модели пространства, времени и восприятия*). – Москва: Изд-во «Гнозис», 1994. – 344 с.
143. ЯКУШКИНА, Е. И. Опозиции *прямой – кривой* и *прямой – обратный* и их культурные коннотации. *Признаковое пространство культуры* / Отв. ред. С. М. Толстая. – Москва: Индрик, 2002: 163–184.
144. ЯРЦЕВА, В. Н. *Контрастивная грамматика*. – Москва: Наука, 1981. – 112 с.
145. ЯРЦЕВА, В. Н. (отв. ред.). *Сопоставительная лингвистика и обучение неродному языку.* – Москва: Наука, 1987. – 240 с.

***

146. BARNETOVA, Vilma (red.) aj. *Русская грамматика*, т. 2. – Praha: Academia, nakladatelství Československé akademie věd, 1979. – 1093 c.
147. CIENKI, Alan. STRAIGHT: An image schema and its metaphorical extensions. *Cognitive Linguistics* Vol. 9/2 (1998): 107–149.
148. CIENKI, Alan. Slavic roots for ‘straight’ and ‘bent’: Experiential gestalts, conceptual metaphors, and cultural models as factors in semantic change. *American Contributions to the Twelfth International Congress of Slavists*. – Bloomington: Slavica, 1998: 298–313.
149. CIENKI, Alan. The strengths and weaknesses of the left/right polarity in Russian: Diachronic and synchronic semantic analyses. *Issues in Cognitive Linguistics: 1993*

Proceedings of the International Cognitive Linguistics Conference. – Berlin: Mouton de Gruyter, 1993: 299–329.

150. KLIKOVAC, Duška. Naučna argumentacija je putovanje i druge metafore. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* књ. XXXV/2 (1992): 179–185.
151. KLIKOVAC, Duška. *Semantika predloga : studija iz kognitivne lingvistike.* – Beograd: Filološki fakultet, 2000. – 430 s. (2. izd., 2006, 445 s.).
152. KLIKOVAC, Duška. *Metafore u mišljenju i jeziku*. – Beograd: Biblioteka XX vek, 2004. – 318 s.
153. KORDIĆ, Snježana. *Riječi na granici punoznačnosti*. – Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2002. – 228 s.
154. KÖVECSES, Zoltán. *Metaphor: A Practical Introduction*. – Oxford: OUP, 2010. – 375 p.
155. LAKOFF, George & Mark Johnson. *Metaphors We Live By*. – Chicago & London: The University of Chicago Press, 1980. – 276 p. [в. прев. на рус.: ЛАКОФФ, Дж. и М. Джонсон. *Метафоры, которыми мы живем* / Пер. с англ. – Москва: Едиториал УРСС, 2004. – 256 с.]
156. MATORÉ, Georges. *L'espace humain: l'expression de l'espace dans la vie, la pensée et l'art contemporains.* – Paris: A. G. Nizet (= Editions du Vieux Colombiers), 1962. – 299 p.
157. MENAC, Antica. Neka pitanja u vezi s klasifikacijom frazeologije. *Filologija* br. 8 (1978) [Zagreb]: 219–226.
158. MURAVYOVA, L. *Verbs of Motions in Russian.* – Second Edition. – Moscow: Russian Language Publishers, 1975. – 272 p.
159. MITRINOVIĆ, Vera. *Poljski glagolski prefiks* prze- *i njegovi srpskohrvatski ekvivalenti* pre- *i* pro-. – Beograd: Naučna knjiga, 1990. – IV, 236 s.
160. MITRINOVIĆ, Vera. O polisemii przyimków w świetle konfrontacji polsko-serbskiej (polski przyimek *przez* i serbskie *preko* i *kroz*). V. Mitrinović. *Południe – Północ. Serbsko-polskie paralele językowe*. – Poznań: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza (= Seria Filologia Słowiańska nr 27), 2012: 81–129.
161. PAVLOVIĆ, Slobodan. Prostor i prostorne metafore u padežnom sistemu Brižinskih spomenika. *Slavistična revija* 59/2 (2011): 179–194.
162. PIPER, Predrag. *Zamenički prilozi* (*gramatički status i semantički tipovi*). – Novi Sad: Institut za strane jezike i književnosti (= Radovi Instituta za strane jezike i književnosti, A: Jezičke studije, sv. 5), 1983. – 139 s.
163. PIPER, Predrag. O psiholingvističkim osnovama opozicije „unutra“ / „spolja“ kao mogućnom konstitutivnom faktoru sistema semantičkih kategorija. *Godišnjak Saveza društava za primenjenu lingvistiku Jugoslavije* [Sarajevo] knj. 7–8 (1983–1984): 223–231.
164. PIPER, Predrag. Između kontrastivne i konfrontativne lingvistike. *Kontrastivna jezička istraživanja: III simpozijum* (Novi Sad, 6. i 7. decembar 1985) / Zbornik radova. – Novi Sad : Filozofski fakultet, 1986: 401–408.
165. PIPER, Predrag. Priloška temporalna lokalizacija u srpskohrvatskom jeziku. *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej* (Warszawa) t. 25 (1989): 215–225.
166. PIPER, Predrag. „Tertium comparationis“ u konfrontativnim i tipološkim opisima slovenskih jezika. *Kontrastivna jezička istraživanja: IV simpozijum* (Novi Sad, 8. i 9. decembar 1989) / Zbornik radova. – Novi Sad: Filozofski fakultet, 1991: 15–23.
167. PIPER, Predrag. *Jezik i prostor*. – Zemun: Biblioteka XX vek; Beograd: Čigoja štampa (= Biblioteka XX vek, 91), 1997. – 220 s. [2. dop. izd. – Beograd: Biblioteka XX vek: Čigoja štampa : Knjižara Krug (= Biblioteka XX vek, 91), 2001. – 270 s.]
168. RASULIĆ, Katarina. *Jezik i prostorno iskustvo: konceptualizacija vertikalne dimenzije u engleskom i srpskohrvatskom jeziku.* – Beograd: Filološki fakultet, 2004. – 358 s.

169. REDDY, Michael J. The conduit metaphor: A case of frame conflict in our language about language. *Metaphor and Thought* / Ed. A. Ortony. – Cambridge: Cambridge University Press, 1979: 285–324.

170. Wierzbicka, Anna. *Semantics, Culture and Cognition: Universal Human Concepts in Culture-specific Configurations*. – Oxford & New York: Oxford University Press, 1992. – 487 p.

ИЗВОРИ (РЕЧНИЦИ)

1. ЕВГЕНЬЕВА, А. П. (ред.). *Словарь русского языка*. – Т. 1–4 / АН СССР, Ин-т рус. яз. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва: Русский язык, 1981–1984.
2. КУЛИШИЋ, Ш. и П. Ж. Петровић, Н. Пантелић. *Српски митолошки речник.* – Београд: Нолит, 1970. – 327 с.
3. *Мифы народов мира: энциклопедия.*– Т. 1: А–К (671 с.); т. 2: К–Я (719 с.) / Под ред. С. А. Токарева. – Москва: Большая Российская энциклопедия, 1997.
4. МОЛОТКОВ, А. И. (ред.). *Фразеологический словарь русского языка*. – 3-е изд., стер. – Москва: Русский язык, 1978. – 543 с.
5. НИКОЛИЋ, Мирослав (ур.). *Речник спрскога језика* / М. Вујанић, Д. Гортан-Премк, М. Дешић, Р. Драгићевић, М. Николић, Љ. Ного, В. Павковић, Н. Рамић, Р. Стијовић, М. Тешић, Е. Фекете. – Нови Сад: Матица српска, 2007. – 1561 с.
6. ОЖЕГОВ, С. И. *Словарь русского языка.* – 23-е изд., испр. / Под ред. Н. Ю. Шведовой. – Москва: Русский язык, 1990. – 917 с.
7. ОТАШЕВИЋ, Ђорђе. *Мали српски фразеолошки речник*. – Београд: Алма, 2007. – 787 с.
8. *Речник српскохрватскога књижевног језика*. – Т. 1–3. – Нови Сад : Матица српска – Загреб: Матица хрватска, 1967–1970; т. 4–6. – Нови Сад: Матица српска, 1971–1976.
9. *Славянские древности: Этнолингвистический словарь в 5 тт.*. – Т. 1: А–Г (1995) (584 с.); т. 2: Д–К (1999) (704 с.); т. 3: К–П (2004) (704 с.); т. 4: П–С (2009) (656 с.) / Под ред. Н. И. Толстого. – Москва: Международные отношения, 1995–2009.
10. СТАНКОВИЧ, Боголюб. *Русско-сербскохорватский словарь*. – Москва: Русский язык – Нови-Сад : Матица српска, 1988. – 984, [8] с.
11. ТОЛСТОЙ, И. И. *Сербскохорватско-русский словарь*. – 3-е изд., испр. и доп. – Москва: Изд-во „Советская энциклопедия“, 1970. – 735 с.
12. ТОЛСТОЈ, Светлана М. и Љубинко Раденковић. *Словенска митологија: енциклопедијски речник.* – Београд: ZEPTER BOOK WORLD, 2001. – 763 с.
13. ТРУБАЧЕВ, О. Н. (ред.). *Этимологический словарь славянских языков*. – Т. I–XXX. – Москва: Наука, 1974–2003.
14. ФАСМЕР, Макс. *Этимологический словарь русского языка.* – Т. I–IV / Перевод с немецкого и дополнения О. Н. Трубачева .– Москва: Прогрес, 1986–1987 [в. такође: *Этимологический словарь Фасмера* (http://enc-dic.com/fasmer)].
15. ФЕДОРОВ А. И. (ред.). *Фразеологический словарь русского литературного язика конца XVIII–XX в.* – В 2-х тт. – Новосибирск: Наука – Сибирское отделение, 1991.
16. ФЕДОСОВ И. В. и А. Н. Лапицкий. *Фразеологический словарь русского языка*. – Москва: «ЮНВЕС», 2003. – 608 с.
17. ФЕЛИЦЫНА, В. П. и В. М. Мокиенко. *Русские фразеологизмы: лингвострановедческий словарь*. – Москва: Русский язык, 1990. – 220 с.
18. ЦЫГАНЕНКО, Г. П. *Этимологический словарь русского языка*. – Киев: Радянская школа, 1989. – 511 с.
19. ЯРАНЦЕВ, Р. И. *Словарь-справочник по русской фразеологии*. – 2-е изд., стер. – Москва: Русский язык, 1985. – 304 с.

***

20. MATEŠIĆ, Josip. *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili sprskog jezika.* – Zagreb: Školska knjiga, 1982. – 808 s.

21. MENAC, Antica (ur.). *Rusko-hrvatski ili srpski frazeološki rječnik.* – Prvi svezak: A–N (1979) (748 s.); drugi svezak: O–Я (1980) (792 s.). – Zagreb: Školska knjiga, 1979–1980.
22. SKOK, Petar. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. – T. I–IV. – Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1971–1973.

ЕЛЕКТРОНСКИ ИЗВОРИ (КОРПУСИ)

23. *Корпус савременог српског језика* на Математичком факултету Универзитета у Београду (http://korpus.matf.bg.ac.rs/).

Национальный корпус русского языка © 2003–2014. Институт русского языка им. В. В. Виноградова РАН / Отдел компьютерной лингвистики и лингвистической поэтики (www.ruscorpora.ru).

Приложена библиографија потврђује да је Дарја Војводић темељно приступила теми коју предлаже и да има солидан увид у литературу релевантну за предложено истраживање.

4. Циљеви истраживања, хипотезе и очекивани резултати

Основни циљ истраживања био би опис и поређење семантичке категорије простора у фразеолошким системима руског и српског језика, односно утврђивање места фразеологизама са значењем места и правца у функционално-семантичком пољу простора у односу на његов центар и периферију те сличности и разлике које у тој области постоје између руског и српског језика. Поред тога, један од циљева истраживања био би опис и објашњење различитих аспеката категорије простора (динамички и статички аспекат локализације, а у оквиру тога и категоријална значења локативности, аблативности, адлативности, перлативности као и неки други аспекти), како у руским тако и у српским фразеологизмима, као и објашњење природе конститутивних елемената ситуације просторне локализације.

С обзиром на то да предмет истраживања чине фразеологизми, циљ рада би такође био опис фразеосемантичког поља, где би фразеолошке јединице биле разврстане према томе да ли носе просторно или неко друго значење иако им је структура формално заснована на просторно детерминисаним језичким јединицама.

Основна хипотеза у овом истраживању била би да су просторно семантизоване језичке јединице (пре свега предлози и прилози) широко заступљене у формалној структури фразеологизама руског и српског језика, учествујући притом у реализацији како просторних, тако и непросторних значења. Такође би се пошло од претпоставке да је позитивна/негативна конотација које може имати један фразеологизам често детерминисана одређеним просторним опозицијама чији симболички позитивни/негативни смисао можемо пронаћи у митологији, народним веровањима, религији и култури уопште, у коју је уткано народно схватање света. Дарја Војводић претпоставља да ће се високи степен сличности језичких средстава за изражавање просторних значења (не само предлога, префикса, придева, прилога већ и глагола, именица и других врста речи, као и посебних, пре свега предлошко-падежних конструкција) у дата два језика који се могао уочити у досадашњим истраживањима просторне локализације на материјалу савремених словенских књижевних језика, испољити и на фразеолошком нивоу, али и да ће сваки од анализираних језика показати и сопствене специфичности у том домену.

Дарја Војводић очекује да ће „принцип наткатегоријалне локализације“ (који се налази у основи структурирања и функционисања категорије простора као и многих непросторних семантичких категорија) и изоморфност просторносно уобличених семантичких категорија одржава и на фразеолошке структуре. Поред тога, дисертација би – с обзиром на уочену релативно широку заступљеност семантичке категорије простора у фразеологизмима – морала указати и на просторно преосмишљавање апстрактних односа путем секундарне номинације (интерпретације) унутар њих. На основу теоријско-емпиријских испитивања садржаних у консултованој литератури, као и на основу прелиминарних опсервација Дарје Војводић, она с разлогом претпоставља да ће резултати рада показати да значајно место у функционисању језика припада локализацији са обележјима просторне метафоре, тј. „металокализацији“, која подразумева (пре)осмишљавање и интерпретирање непросторне локализације средствима језичког изражавања просторних односа.

Резултати истраживања би требало да представе како структуру категорије простора у руској и српској фразеологији као значајном лексичком подсистему, који на сасвим посебан начин одражава највећи део лингвокултуролошког и духовног наслеђа и шире језичке слике света двају народа – Срба и Руса, тако и заједничку словенску основу два поређена језика на датом плану, с тим што би одређене разлике међу њима указивале на самосталан и специфичан развој оба језика. Резултати би могли бити примењени у лексиколошким, лексикографским, фразеолошким, формално-граматичким, прагмалингвистичким, функционално-семантичким, локалистички конципираним и контрастивним проучавањима словенских језика, а исто тако у области лингводидактичких испитивања и моделовања, посебно у настави руског и српског језика у инословенској или некој другој страној средини.

Комисија сматра да су основни циљеви и хипотезе у дисертационом истраживању *Категорија простора у фразеолошким изразима руског и српског језика* добро формулисани и да представљају солидну основу за истраживање које у оквиру рада на предложеној дисертацији треба обавити. Може се са доста основа очекивати да би дисертација *Категорија простора у фразеолошким изразима руског и српског језика* дало резултате који би били релевантни за науку о српском језику.

5. План рада

Дарја Војводић планира да њена дисертација има следеће делове: I Увод, II Полазне теоријско-методолошке основе истраживања, III Дескриптивни део истраживања, IV Експланаторни део истраживања, V Закључци, VI Извори, VII Цитирана литература, VIII Садржај. У посебном прилогу на крају рада био би дат регистар обрађених фразеологизама у руском и српском језику са статистичким прегледом њихових различитих значења и употреба.

У првом (уводном) делу рада били би одређени предмет и актуелност истраживања, методе, циљеви, хипотезе и очекивани резлутати.

Други део рада био би теоријске природе и односио би се првенствено на досадашња испитивања руског и српског језика, а у њему би били поближе разрађени и прецизније формулисани одговарајући теоријско-методолошки оквири,

дефинисан појмовно-терминолошки апарат и одреднице истраживања, дат осврт на раније резултате истраживања категорије простора, укључујући преглед постојећих ставова о предмету дисертације у релевантној литератури.

У трећем делу рада био би дат системски контрастивни опис категорије простора у фразеологизмима руског и српског језика.

У четвртом, аналитичком делу рада биле би објашњене сличности и разлике, као и функционалне специфичности различитих средстава изражавања категорије простора у два поређена језика. У петом – синтетичком – делу, односно закључку, били би представљени основни изводи анализе категорије простора у два поређена језика и додатно, у најопштијим цртама, резимирани, прокоментарисани и појашњењи укупни резултати испитивања, а исто тако би се указало и на могуће правце даљег истраживања.

Комисија закључује да је таква структура дисертације прихватљива и да пружа добре могућности презентовања резултата истраживања научној јавности на јасан, прегледан, конзистентан и убедљив начин.

6. Методи истраживања

Теоријско-методолошку основу истраживања чинила би теорија семантичких локализација и теорија функционално-сематичких поља, које су својом применом у досадашњим савременим теоријско-емпиријским испитивањима дале не само посебан допринос славистичким лингвистичким истраживањима и науци уопште већ и широко потврдиле своју научно-теоријску заснованост, интерпретацијске и експланаторне могућности. Примена датих теоријских модела на устаљеним, фразеолошким језичким изразима може делимично да допринесе и њиховом евентуалном теоријско-методолошком развоју и адаптацији најновијим научним парадигмама, посебно оним који се у савременим прагматичко-лингвистичким струјањима препознају као антропоцентристички оријентисани модели. Поред тога, у раду би био примењен и дескриптивни метод, који треба да омогући опис формално-граматичких средстава изражавања просторних односа, затим системско-функционални и типолошки метод потпомогнут статистичком обрадом података, као и различити аналитичко-синтетички поступци, пре свега контрастивни, чиме ће се постићи дубље сагледавање функционално-семантичког статуса, улоге, употребе и значења различитих језичких средстава денотирања ситуације просторне локализације у истраживаном сегменту.

Конкретно истраживање биће спроведено на материјалу секундарних извора, пре свега познатих речника и зборника фразеологизама руског и српског језика. Допунска грађа била би ексцерпирана из једнојезичних и двојезичних речника те из доступних електронских корпуса сваког од поређених језика (пре свега из Националног корпуса руског језика /НКРЯ/ Института руског језка «В. В. Виноградов» РАН – www.ruscorpora.ru и Корпуса савременог српског језика на Математичком факултету Универзитета у Београду – http://www.korpus.matf.bg.ac.yu/korpus), као и из примарних извора, првенствено из текстова књижевно-уметничког, публицистичког, научног и других функционалних стилова и подстилова.

Комисија сматра да су методи за које се определила колегиница Дарја Војводић добро саображени предмету и циљевима предложеног истраживања.

VII. ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА:

На основу наведених података Комисија констатује да је Дарја Војводић подобна за израду докторске дисертације.

На основу онога што је у пријави наведено о постављеним циљевима, хипотезама, методу рада и очекиваним резултатима Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације.

На основу наведених података о предложеном ментору Комисија констатује да је проф. др Предраг Пипер подобан за ментора предложене докторске дисертације.

Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата Дарје Војводић и предложене теме докторске дисертације: *Категорија простора у фразеолошким изразима руског и српског језика*, а да се за ментора именује др Предраг Пипер, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

Др Предраг Пипер, редовни професор

Др Ксенија Кончаревић, редовни професор

Др Биљана Марић, доцент

Београд,
19. марта 2015.